

ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОЩУВАННЯ КАРЛИКОВИХ ЦИТРУСОВИХ РОСЛИН

Шимков Ярослав - студент групи А-211 відділення «Агрономія»

Науковий керівник – **Городиська Олеся Петрівна** – голова циклової комісії відділення «Агрономія», кандидат сільськогосподарських наук, викладач вищої категорії Коледжу ПДАТУ

Коледж Подільського державного аграрно-технічного університету

Багато представників цитрусових при створенні сприятливих умов добре розвиваються і зростають в житлових і адміністративних приміщеннях. Найпопулярніший з них – лимон, його можна зустріти в квартирах і офісах, шкільних класах і в дошкільних установах, в поліклініках і магазинах. Виростити цього красеня непросто, доводиться витратити багато часу і сил на його вирощування і догляд. Такої ж уваги вимагають до себе і інші цитрусові – мандарин, апельсин, лайм, помело, грейпфрут. Всі вони володіють численними корисними властивостями, однією з яких є наявність в листі біологічно активних речовин, здатних знищувати хвороботворні бактерії. Створити всі необхідні умови для цитрусових в будинку або квартирі під силу кожному любителю кімнатних рослин.

Місцезнаходження та освітлення. Місце вирощування кімнатних цитрусових не повинно знаходитися на підвіконні з північної частини будинку, поблизу мікрохвильової печі, на протягах, близько батарей центрального опалення або інших обігрівальних приладів. Цитрусові відносяться до тіньовитривалих культур, тому доцільніше їх розмістити на східному або західному вікні, але можна і на невеликій відстані від південного підвіконня.

Температура. Для рослин є небезпечними місця, на яких зустрічається тепле й холодне повітря (підвіконня, біля вхідних дверей), погано впливає і підвищена температура повітря. При наявності хоча б одного з цих несприятливих факторів листя на цитрусових починає опадати. У період з листопада по лютий, коли культури знаходяться в періоді спокою, вводиться особливий режим утримання – низька температура повітря в кімнаті, відсутність будь-яких водних процедур (обприскувань і поливів) і підживлень.

Вологість повітря. Рівень вологи в повітрі повинен бути високий. Підтримувати його можна за допомогою щоденних обприскувань, температура води не повинна бути нижче 25 градусів. Пересушене повітря в приміщенні цитрусові переносять болісно.

У кімнатних умовах можна вирощувати тільки декілька видів цитрусових.

1. *Citrus mitis* (*Citrofortunella mitis*) – кущ висотою до 1,5 метра, в молодому віці плодоносить (плоди до 4 см в діаметрі).

2. *Citrus sinensis* – цитрус-апельсин, кущ виростає до 1,5 м у висоту, має шипи, плоди в діаметрі до 6 см.

3. *Citrus limon* (карликові форми *meyera*) – дає маленький врожай, а лимон *Ponderosa* родить досить великі плоди.

4. *Citrus aurantium* – колюче дерево висотою до 1 метра.

5. *Citrus taitensis* – цікавий різновид цитрусових. Квіти у нього рожеві й ароматні, маленькі оранжеві плоди.

Догляд за цитрусовими рослинами. Доглядати за цитрусовими рослинами неважко: їм потрібен хороший дренаж, відсутність перетягів, правильний режим поливу, часте підживлення і досить низька температура взимку.

Яскравість світла та температура повітря для цитрусових. Взимку, коли світловий день короткий, цитрусові дерева бажано ставити у приміщення, де температура повітря до +14 ° С, але не нижче +12 ° С. Дерево при такій температурі “засинає” і не вимагає яскравого освітлення. Якщо дерево вирощують у теплій кімнаті, з температурою повітря до +22 ° С, йому потрібне додаткове освітлення, таке, щоб загальний світловий день становив до 12 годин на добу. Цитрусові рослини не переносять перетягів.

У літньо-осінній період цитрусове дерево виносять на подвір'я чи балкон. Для цитрусів підходить яскраве світло, а також прямі сонячні ранкові або вечірні промені, від обіднього сонця рослину краще притінити. Влітку температура повітря має бути такою, як надворі.

Полив та вологість повітря для цитрусових. Поливати цитрусові в період активного росту, а особливо в період цвітіння і плодоношення, потрібно рясно, щоб земля була постійно вологою. Не слід переливати кімнатний лимон, мандарин, грейпфрут водою, так як рослина негативно реагує на болотянистий ґрунт. Взимку полив домашнього лимона скорочують.

Вологість повітря для цитрусових повинна бути високою, регулярно (2 рази на добу) обприскуйте дерево м'якою водою кімнатної температури. Для всіх цитрусових дуже важливою є вологість навколо крони, але не зайва вода у ґрунті.

Добриво для цитрусових. Кімнатні лимони та мандарини обов'язково потрібно підживляти 1 раз на 7 днів, під час спокою дерево підживляють значно менше – 1 раз на 30 днів. Використовуйте органічні добрива (на 10 л води додайте перепрілого курячого, кінського, коров'ячого посліду), або ж спеціальні мінеральні добрива для цитрусових дерев. Особливо для цитрусових рослин потрібні азотні, фосфорні та калійні добрива. Азот впливає на ріст листя і деревини, а також сприяє появі великої кількості квіток. Фосфор впливає на формування плодів і на їхні смакові якості.

При достатній кількості цих добрив, плоди цитрусових будуть соковиті і матимуть гладку і тоненьку шкірку. А при нестачі калійних добрив, у цитрусових листки будуть великими і зморщеними, зміниться колір листка (жовтуватозелений), почнуть засихати верхні точки росту. Лимон скине листя. Перед внесенням добрив рослину потрібно добре полити водою.

Обрізка цитрусових. Обрізування лимона, мандарина, грейпфрута слід робити весною для формування крони дерева чи куща. Краще формувати цитрусові у вигляді маленького дерева з низьким штамбом (нижній стовбур),

висота штамба повинна бути не більше 20 см. Для того, щоб дерево рівномірно росло у різні сторони, його треба повертати 1 раз на рік.

Пересадка і ґрунт для цитрусових. Пересаджувати молоді саджанці лимона, апельсина, мандарина та інших цитрусових (до 3 років) потрібно щороку у свіжий ґрунт способом перевалки у більший горщик. Дорослі цитрусові рослини пересаджують один раз на 3 роки, якщо горщик великий і таку рослину важко пересаджувати, то замініть верхній шар (5см) ґрунту на новий поживний ґрунт. Пересаджувати цитрусові дерева бажано в кінці зими на початку весни, але до початку цвітіння.

Ґрунт для цитрусових повинен бути поживним, водопроникним і легким з нейтральною кислотністю (Ph 5-6). До складу ґрунту повинні входити дернова, листкова земля, перегній з додаванням піску (2:2:1:1). Такий ґрунт можна зробити самостійно, або ж купити у квітковому магазині: ґрунтосуміш для цитрусових, також для цитрусових підійде ґрунтосуміш для троянд.

Розмноження цитрусових. Цитрусові розмножуються насінням, живцями, щепленням та повітряними відводками.

Шкідники та хвороби. Шкідники, які нападають на цитрусові: щитівка, павутинний кліщ. Хвороби з'являються при неправильному догляді. Вони нерідко виникають через брак мікроелементів. Так, наприклад, якщо цитрус відчуває нестачу азоту, на його листках з'являються дрібні, світло-жовті плями. При нестачі фосфору листова пластинка тьмяніє, а її краї засихають. Якщо дереву не вистачає заліза, на його листках з'являється світло-зелена сітка, при нестачі марганцю або бору зав'язі опадають.

Щоб цього не допустити, слід регулярно вносити мінеральні і органічні добрива. При цьому важливо дотримуватися норм внесення, так як їх надлишок також негативно впливає на стан цих рослини.